

Струка (назив): Економија, право и трговина				
Занимање (назив): Пословно-правни техничар				
Предмет (назив): СРПСКИ ЈЕЗИК				
Опис (предмета): Општеобразовни предмет				
Модул (наслов): САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ				
Датум: јуни, 2023. године		Шифра:		Редни број: 10
Сврха				
Модул је обликован тако да омогући ученицима упознавање са савременом поезијом, прозом и драмом, те поређење властитих осјећања и мисли са осјећањима и мислима у књижевним текстовима и препознавање њихове универзалности.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Знања стечена у основној и средњој школи				
Циљеви:				
<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са савременом поезијом, прозом и драмом; - Проширивање и продубљивање знања о савременој српској и свјетској књижевности; - Оспособљавање за интерпретацију умјетничких текстова; - Сагледавање дјела у културном и књижевном контексту; - Развијање љубави према књизи и читању; - Образовање и васпитање ученика као слободне, креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног језика.				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Савремена поезија 2. Савремена проза 3. Савремена драма				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Савремена поезија	- Разумије и објасни развој српске и свјетске књижевности у другој половини 20. в.; -Уочава и разликује књижевне струје у савременој поезији: - ангажовану поезију,	- Повезује знања стечена у претходним разредима са новим знањима; - Наведe битне карактеристике савремене спрске и свјетске поезије (историјски оквир, струје, тематска обиљежја,	- Посједује свијест о важности културних наслеђа; - Кроз дијалог обнавља знања о развоју српске и свјетске књ.; - Анализира дјела српске и свјетске поезије;	Наставник ће: - Планирати рад према способностима ученика у одјељењу и условима у којима ради (простор, опрема, наставна средства); - Подстицати ученике да наведу и објасне хронологију књижевних епоха и праваца српске и свјетске

	<ul style="list-style-type: none"> - авангардну (модернистичку) поезију, - неосимболизам, - неоромантизам, - рустикалну поезију, - урбану поезију; - Уочи структуру пјесме(тему и мотиве, стилска средства, поенту, врсту лирске пјесме и врсту стиха); - Говори и пише о свом доживљају пјесме. 	<p>представнике и дјела);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Утврди идејне, тематске, језичке и композиционе особине књ. текста; - Уз помоћ наставика користи и друге изворе ради лакше анализе књ. садржаја и уопште разумијевања идеологије пјесништва једног времена. 	<ul style="list-style-type: none"> - Посједује свијест о значају српског и свјетског пјесништва и улоге човјека у историјско-друштвеном контексту; - Самостално истражује ради стицања додатних знања. 	<p>књижевности до друге половине 20. вијека. Ученици наводе одлике књижевних праваца, кључне појмове у вези са њиховом поетиком, најзначајније представнике и њихова дјела;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Наставник врши компаративну анализу пјесама <i>Очију твојих да није</i>, Васко Попа <i>/Очију твојих да јесте</i>, Драган Марковић - Наставник чита текст Новице Петковића у ком је дат сажет преглед развоја српске књижевности у другој половини 20. вијека. Ученици имају задатак да праве биљешке и издвајају кључне појмове, представнике и њихова дјела; - Упознати ученике о књижевним струјама у савременој српској и свјетској поезији, њиховим карактеристикама, најзначајнијим представницима и дјелима; - Објаснити појам ангажована књижевност (књижевност у функцији историјског тренутка) као и све остале непознате термине; - Приликом обраде наставних садржаја (представници савремене српске и свјетске поезије) наставник упознаје ученике о основним библиографским подацима пјесника (назначени у изворима), припрема текстове, даје задатке ученицима (идејне, тематске, језичке и композиционе особине књ. текста); - Подстиче ученике на самосталну анализу пјесама; - Припремити снимке популаних
--	--	--	--	--

			<p>- Ученик стиче увид у структуру модерног романа;</p> <p>- Води дневник читања (пише биљешке о ликовима, догађајима, издаваја мисли, идеје, цитате из дјела);</p> <p>- Влада теоријским појмовима (егзистенцијализам, егзистенцијалистички роман, апсурд);</p> <p>- Препознаје динамику унутрашњих збивања (промјена расположења, психолошки преломи, душевне вибрације, алузивна наслућивања, присуство тајне и др.);</p> <p>- Познаје појам апсурда јединке и масе;</p> <p>- Аргументује своје ставове;</p> <p>- Уочава значај обиљежавања <i>Дана сјећања</i>.</p>	<p>пјесама савремених кантаутора или групе;</p> <p>- Као мотивацију за читање и анализу наставник даје ученицима интернет адресе које ће им омогућити боље разумијевање и тумачење књ. садржаја;</p> <p>- Организовати групни рад /рад у пару/индивидуални рад;</p> <p>- Омогућити презентацију ученичких радова;</p>
<p>2. Савремена проза</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје историјски развита савременог романа; - Наведите представнике и најважнија дјела савремених прозних стваралаца српске и свјетске књ.; - Објасните карактеристике психолошког романа као претече савременог романа; - Уочи функцију унутрашњег монолога приликом карактеризације лика; - Препозна карактеристике егзистенцијализма које воде хуманизму; - На конкретним примјерима уочи кључна питања свијета и живота; - Разликује роман прстенасте композиције (<i>Проклета авлија</i>) од других начина компоновања романа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и одређује класификацију романа; - На конкретним примјерима одређује типове романа (психолошки, роман личности, социјални, проблемско-филозофски, криминалистички роман); - Уочава композицију романа; - Активно учествује у дискусији и износи свој критички став; - Разумије дјела која осликавају страдање српског народа кроз историју и активно учествује у разговору о дјелу. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припремити уводно излагање о историјском развоју савременог романа, тематици, ликовима, кључним питањима живота и свијета, класификацији романа, типовима романа, композицији, представницима, дјелима, појму апсурда...); - Припремити питања за самосталан и групни истраживачки рад приликом анализе књ. дјела (фабула, композиција, психолошки портрет, анализа ликова, животна филозофија, стил, језик романа, проблеми кривце, казне, слободе, апсурда...) које су ученици претходно прочитали; - Дати детаљна упутства и усмјеравати их; - Подстицати ученике на разговор постављањем проблемских питања; - Подстицати ученике да уоче митске, легендарне и историјске слојеве у роману „Проклета авлија“; <p>Усмјеравати их на то да обрате пажњу на симболику времена, простора и атмосфере у роману „Проклета авлија“;</p>	

				<ul style="list-style-type: none"> - Нагласити релативност добра и зла, казне и кривице у роману „Злочин и казна“; - Дати задатке за рад у групи са темама (приједлози за роман „Злочин и казна“): Проблем подијељене личности Раскољникова, проблем опсједнутости главног јунака комплексом натчовјека, проблем рађања злочинца... - Дати задатке за рад у групи са темама (приједлози за роман „Дервиш и смрт“): Треба ли индивидуалност жртвовати колективним предрасудама? Смију ли се прекорачити моралне и религијске норме? Да ли је човјек крив само ако учини преступ или је крив, као Кафкин Јозеф К., ако ништа не учини за себе и за друге? Постоји ли смисао живота? Треба ли од живота бјежати или му се предавати? Какво мјесто заузима љубав у Нурудиновом животу? - Омогућити презентацију радова; - Наставникова синтеза; - Посебну пажњу посветити изучавању дјела поводом <i>Дана сјећања</i>: „Употреба човека“ или „Читач“; Приједлог је да се погледају филмови: „Дара из Јасеновца“ и „Дјечак у пругастој пицами“; <p>(Напомена: С обзиром на то да је наставницима дато на избор више дјела, представљен је принцип по коме треба обрадити и остале сличне наслове).</p>
--	--	--	--	---

3. Савремена драма	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје историјски развитак савремене драме; - Уочи функцију нестајања класичне драмске структуре у модерној драми; - Познаје представнике и дјела; - Познаје композицију драме; - Уочава однос: драма у позоришту/драма и филм/ радио-драма/тв драма; - Познаје појам авангардна драма, антидрама или драма апсурда уочавајући песимизам, ниҳилизам и апсурдизам; - Разумије драмско дјело утемељено на слободној поетској интерпретацији античких мотива или историјских мотива. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наведите одлике и врсте антидраме; - Наведите особине драме апсурда и препознајте их на конкретном дјелу; - Познајте проблеме модерног доба и човјека; - Разумијте и наведете одлике трагикомедије; - Уочава и коментарише црни хумор у дјелу; 	<ul style="list-style-type: none"> -Истражи трагичне и комичне елементе и образложи зашто је „Чекајући Годоа“ трагикомедија; - Представи композицију драме; - Води дијалог са наставником и ученицима; - Аргументује своје ставове и изводи закључке; 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припремити уводно предавање о историјском развоју савремене драме, представницима, најзначајнијим дјелима; - Упознати ученике са појмом драме апсурда, драме без класичне драмске радње и истинске психологије јунака; - Образложити функцију двострукости, понављања и њеног утицаја на ритам драме; - Објаснити појам антијунак (безличан, нема прошлост ни будућност, заробљен у садашњост, без духовности); - Организовати рад у пару; - Ученици уочавају одлике драме апсурда; - Понудити ученицима линк гдје могу да погледају филм заснован на Бекетовом комаду (у режији Мајкла Линдсија Хога из 2001. године); https://youtu.be/CaEQMvIR0Zg - Објаснити улогу хумора у дјелима Душана Ковачевића; - Објаснити идеју којом се руководио писац драме (Нпр.: за драму „Маратонци трче почасни круг“ узео је примјер СФРЈ и процес њеног распадања); - Након одгледаног филма са ученицима развити дискусију: драмски јунаци у огледалу једног друштвено-историјског поретка. - По потреби ученицима прилагодити наставне садржаје с обзиром на оштећење вида (на
---------------------------	--	--	---	--

				увећаном црном тиску или Брајевој писму).
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Демократија и људска права - Историја 				
Литература:				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература. 				
Извори: <ul style="list-style-type: none"> - Васко Попа: <i>Кора, Очију твојих да није</i>/Драган Марковић: <i>Очију твојих да јесте</i> - Миодраг Павловић: <i>87 песама</i> - Десанка Максимовић: <i>Тражим помиловање</i> - Мика Антић: <i>Неповратна пјесма/пјесме по избору</i> - Душко Трифуновић: <i>пјесме по избору</i> - Добрица Ерић: <i>пјесме по избору</i> - Матија Бећковић: <i>Кад будем млађи/пјесме по избору</i> - Данило Киш: <i>Рани јади</i> - Ђорђо Сладоје: <i>пјесме по избору</i> - Милица Бакрач: <i>пјесме по избору</i> - Бора Ђорђевић: <i>Погледај дом свој анђеле</i> - Федерико Гарсија Лорка: <i>Романса месечарка</i> - Рабиндрант Тагоре: <i>Градинар</i> - Иво Андрић: <i>Аникина времена, Пут Алије Берзелеза</i> - Данко Поповић: <i>Књига о Милутину</i> - Александар Тишма: <i>Употреба човека</i>/Бернард Шлинк: <i>Читач</i> - Добрица Ћосић: <i>Корени</i> - Исидора Секулић: <i>Писма из Норвешке</i>/Вида Огњеновић: <i>Путовање у путопис</i> - Тања Ступар Трифуновић: <i>Сатови у мајчиној соби</i> - Борхес: <i>Чекање</i> - Џ. Орвел: <i>Животињска фарма/1984.</i> 				

- Д. Ковачевић: *Маратонци трче почасни круг/Професионалац*

Лектира: (наставник бира четири од седам понуђених наслова)

- Албер Ками: *Странац*
- Иво Андрић: *Проклета авлија*
- Меша Селимовић: *Дервиш и смрт/Тврђава*
- Ф. М. Достојевски: *Злочин и казна*
- С. Бекет: *Чекајући Годоа*
- Ф. Кафка: *Процес*

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула. Предвиђена писмена провјера из овог модула (ТЕСТ). (Напомена: Наставници планирају лектуре у току оба полугодишта, не у оквиру модула.)